

**KURS E- LEARNINGOWY
GIEŁDA PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH
I RYNEK KAPITAŁOWY – III EDYCJA**

PRACA ZALICZENIOWA

WARSZAWA 2008

**Scenariusz zastosowania nabytej podczas Kursu wiedzy,
na zajęciach szkolnych dla przedmiotu**

„Podstawy przedsiębiorczości”

Klasa II ZSZ

Bożena Romańska

Rozdział: Gospodarka rynkowa

Temat: Co zrobić z nadwyżką pieniędzy?

Czas trwania lekcji: 45 minut

Materiał znany:

- Zasady prowadzenia budżetu domowego
- Co oferują banki?
- Pojęcie procentu składanego

Cele ogólne lekcji:

Po zajęciach uczeń będzie wiedział, jak można poprawić swoją sytuacją finansową wykorzystując zarobione wcześniej p jak długi ma być okres lokowania, jaki poziom ryzyka jest w stanie zaakceptować, na jaką minimalną stopę zwrotu liczy, jaki będzie minimalny wkład kapitałowy, ile wyniosą opłaty związane z kupnem i sprzedażą danych instrumentów.ieniądze. Dowie się również, że decyzja na konkretny sposób zarządzania finansami powinna być poprzedzona analizą swoich możliwości, oczekiwań, oraz poziomu ryzyka możliwego do zaakceptowania.

CELE OPERACYJNE:

POZIOM	KATEGORIA
I. WIADOMOŚCI	A. ZAPAMIĘTANIE WIADOMOŚCI <ul style="list-style-type: none">• Uczeń zna pojęcia: oszczędzanie, inwestowanie, spekulowanie, hazard, inwestycje rzeczowe, inwestycje finansowe, GPW, obligacje, akcje, płynność,• Uczeń poda przykłady: inwestowania, oszczędzania, spekulowania, inwestycji rzeczowych i finansowych, obligacji, spółek notowanych na GPW, rynek pierwotny, rynek wtórny.
	B. ZROZUMIENIE WIADOMOŚCI <ul style="list-style-type: none">• Uczeń poda zalety i wady poszczególnych metod zarządzania swoimi pieniędzmi,• Uczeń rozumie, że przed dokonaniem wyboru sposobu lokowania swoich pieniędzy inwestor powinien określić między innymi: jak długi ma być okres lokowania, jaki poziom ryzyka jest w stanie zaakceptować, na jaką minimalną stopę zwrotu liczy, jaki będzie minimalny wkład kapitałowy, ile wyniosą opłaty związane z kupnem i sprzedażą danych instrumentów.
II. UMIEJĘNOŚCI	C. STOSOWANIE WIEDZY W SYTUACJACH TYPOWYCH <ul style="list-style-type: none">• Uczeń odróżni oszczędzanie od inwestowania oraz wskaże kto może inwestować, a kto powinien oszczędzać,• Uczeń odróżni inwestowanie od spekulowania oraz wskaże zalety i wady• Uczeń odróżni inwestowanie od hazardu, uzasadni znaczenie inwestowania na giełdzie papierów wartościowych dla gospodarki rynkowej oraz określi wpływ hazardu na postawę człowieka,• Uczeń odróżni akcje od obligacji, wskaże kiedy w nie inwestować.
	D. UCZEŃ STOSUJE WIADOMOŚCI W SYTUACJACH PROBLEMOWYCH <ul style="list-style-type: none">• Uczeń wybierze określony sposób zarządzania własnymi pieniędzmi w konkretnych warunkach oraz uzasadni swój wybór wskazując mocne i słabe strony decyzji.

Pomoce dydaktyczne:

<p>a ryzyko.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nauczyciel dzieli uczniów na grupy 4-osobowe przydzielając każdej jako zadanie – Co zrobić z nadwyżką pieniędzy? Każda grupa uzasadnia inny sposób podając za i przeciw. • Nauczyciel kontroluje pracę w grupach, udziela instruktażu. • Nauczyciel ustosunkowuje się do wyników pracy uczniów, dokonuje korekty i uzupełnień. • Nauczyciel wyciąga wnioski z przebiegu ćwiczenia (aby inwestować należy przedtem oszczędzać lub w inny sposób zdobyć kapitał; ryzyko inwestycji na giełdzie) 	<ul style="list-style-type: none"> • Uczniowie korzystają ze stron internetowych podanych przez nauczyciela, wyszukują argumenty za i przeciw. • Liderzy grup przedstawiają uzasadnienie każdej grupy • Uczniowie zapisują w zeszytach możliwości pomnażania swoich pieniędzy.
--	---

FAZA PODSUMOWUJACA

<p style="text-align: center;">Sprawdź, czy umiesz!</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nauczyciel dzieli ponownie klasę na grupy i podaje treść zadania – Jakie czynniki należy wziąć pod uwagę przed dokonaniem wyboru sposobu lokowania swoich pieniędzy? • Nauczyciel kontroluje pracę w grupach. • Nauczyciel sprawdza poprawność i przeprowadza pogadankę podsumowującą zajęcia. Kończy maksymą niemieckiego poety Fridricha Ruckerta: „Pieniądze i książki tylko wtedy pożytek przynoszą, gdy są w obiegu” 1. Nauczyciel zadaje zadanie domowe: Ulokuj nadwyżkę swoich pieniędzy w wysokości 50000zł. , uzasadnij wybór, jeśli to możliwe, oszacuj zysk po 10 	<ul style="list-style-type: none"> • Uczniowie w grupach przygotowują odpowiedzi w formie punktów, zapisują czynniki na dużych kartach papieru. • Przedstawiciele poszczególnych grup zawieszają plansze na tablicy. • Liderzy prezentują na forum • Uczniowie zadają pytania do pracy
--	--

latach.	domowej.
2. Nauczyciel ocenia aktywność uczniów i dziękuje za lekcję.	

Przebieg Lekcji:

1. Wprowadzenie

Nauczyciel dowcipnie zagaja na temat wygodnego życia i lenistwa, które to trapią człowieka od dawien dawna. Nauczyciel stawia trzy pytania, które pozostawia na razie bez odpowiedzi.

- Jak zdobyć spory majątek?
- Skąd wziąć pieniądze na własne przedsiębiorstwo?
- Jak wygodnie żyć?

Podkreśla, że pytania te aktualne są w chwili obecnej dla wielu, wielu ludzi, (również uczniowie zapewne niejednokrotnie zadawali je sobie).

Współczesna gospodarka, a w szczególności świat finansów stworzyła zwykłym ludziom bardzo dużo możliwości pomnażania swoich pieniędzy.

Uczniowie zastanawiają się i wymieniają te sposoby, jedna osoba bardzo wyraźnie wypisuje je na tablicy (hasła).

2. Definicje pojęć podanych przez uczniów

(jeśli konieczne – pojęcia koryguje nauczyciel)

Oszczędzanie

W pierwszej kolejności uczniowie próbują udzielać odpowiedzi, nauczyciel koryguje i podaje właściwe znaczenie pojęć.

Nauczyciel nawiązuje do oszczędzania w dzieciństwie, a następnie podaje definicje.

Oszczędzanie

Po pierwsze - rozsądne wydawanie pieniędzy. W tym sensie ktoś oszczędny spośród wielu produktów (lub usług) o takich samych cechach wybierze te, które są tańsze. W ten sposób osoba oszczędna za tę samą ilość pieniędzy jest w stanie kupić więcej niż osoba nieoszczędna.

Po drugie - rezygnacja z części konsumpcji dzisiaj, na rzecz konsumpcji w przyszłości. Oszczędzając każdego dnia niewielką sumę pieniędzy, po tygodniu możemy zaspokoić żądę konsumpcji, wydając całą zaoszczędzoną kwotę lub... dalej oszczędzać.

Po trzecie - ochrona czegoś, co posiadamy. Niemal każdy posiada jakąś kwotę pieniędzy odłożoną „na czarną godzinę”. Ekonomista mógłby powiedzieć, że takie oszczędności służą ochronie, zabezpieczeniu stałego poziomu konsumpcji.

<http://oszczedzanie.interia.pl>

Inwestowanie

Nauczyciel zwraca uwagę na to, że :

aby inwestować, trzeba najpierw oszczędzić. Dopiero po odłożeniu jakiejś kwoty, możemy ją zainwestować. Jeżeli weźmiemy pod uwagę czas, to inwestowanie jest dość podobne do oszczędzania - w obu przypadkach rezygnujemy z konsumpcji dzisiaj, na rzecz konsumpcji w przyszłości

Nauczyciel wyjaśniając stawia pytanie: Na czym polega różnica? Wyjaśnia uczeń lub nauczyciel. Na ryzyku. Oszczędzając chronimy to, co mamy. Inwestując, ryzykujemy. Ceną za potencjalny zysk z inwestycji jest zatem niebezpieczeństwo, że zamiast tego poniesiemy stratę.

Nauczyciel stawia pytanie: Skąd pochodzi ryzyko? Wyjaśnia uczeń lub nauczyciel. Każdy przedsiębiorca działa w warunkach niepewności - nie jest pewny, czy jego oferta spodoba się klientom, czy nowy sprzęt, który kupił, sprosta jego wymaganiom lub czy odbiorcy towaru zapłacą za niego w terminie. Inwestując swoje pieniądze w dowolny sposób - zarówno stając się współwłaścicielem w małym sklepiku z warzywami, jak i kupując dziesięć akcji dużego koncernu petrochemicznego, notowanych na giełdzie papierów wartościowych - ponosimy tak naprawdę bardzo podobne ryzyko. Nabywamy prawo do udziału w zyskach danego przedsiębiorstwa oraz mamy możliwość podejmowania decyzji o jego przyszłości (oczywiście na miarę wielkości naszej inwestycji).

Jeżeli jednak przedsiębiorstwo zamiast zysków przyniesie straty, to nasze zainwestowane pieniądze mogą przepaść... Nasz sukces będzie zatem zależeć od tego, czy będziemy potrafili właściwie ocenić ryzyko związane z inwestycjami.

Nauczyciel podaje definicję:

Inwestowanie to przeznaczanie części naszych środków na obciążone ryzykiem przedsięwzięcie, które może w przyszłości przynieść zysk większy niż te środki.

INWESTOWANIE TO PONOSZENIE RYZYKA

Oszczędzanie	Inwestowanie
Tak gospodaruj pieniędzmi, by móc za tę samą kwotę więcej kupić	Pozwól rosnąć zaoszczędzonym pieniądзом
Zrezygnuj z konsumpcji dziś, na rzecz konsumpcji jutro.	Zrezygnuj z konsumpcji dziś, na rzecz potencjalnie dużo większej konsumpcji jutro.
Chroń to, co masz.	Ponoś ryzyko w zamian za szansę na zysk

www.finance.egospodarka.pl

www.nbportal.pl (promocja edukacji, filmiki, oszczędzanie i inwestowanie)

Spekulowanie

Nauczyciel nawiązuje do znaczenia tego słowa obecnie oraz przed rokiem 1991, po czym podaje różnice pomiędzy nim a inwestowaniem:

	Inwestowanie	Spekulowanie
Cel:	Udział w podziale zysków z danego przedsięwzięcia.	Szybki zysk ze sprzedaży posiadanych udziałów w przedsięwzięciu.
Horyzont czasowy	Długi.	Krótki
Źródło zysku	Długotrwały wzrost wartości przedsięwzięcia	Krótkoterminowe działania

Źródło sukcesu	Umiejętność znalezienia przedsięwzięć, które przyniosą w przyszłości zyski większe od innych.	Umiejętność przewidzenia zachowania innych uczestników rynku.
Kto może zyskać	Potencjalnie wszyscy.	Mniej niż połowa - zyski jednych są stratami innych, a do tego dochodzą koszty zawarcia transakcji.
Ryzyko	Dotyczy w największym stopniu przyszłych zysków. Kwota kapitału nie powinna się zmniejszyć w długim okresie.	Mniej niż połowa - zyski jednych są stratami innych, a do tego dochodzą koszty zawarcia transakcji.

Tulipanomania - pierwsza spekulacyjna bańka – nauczyciel opowiada o tym fakcie.

Nauczyciel podaje definicję:

Spekulowanie - szybki zysk ze sprzedaży posiadanych udziałów w przedsięwzięciu.

www.wikipedia.org (spekulacja, bańka spekulacyjna)

Hazard

Nauczyciel zwraca uwagę na hazard patologiczny, np. przeciętna osoba traktuje grę jako zabawę, chociaż często chciałaby bardzo wygrać. Wyznacza sobie najczęściej pewien limit pieniędzy, jakie może poświęcić na grę lub określa limit czasu, po którym odstępuje od gry, bez względu na to czy wygrywa czy też przegrywa. Osoby grające sporadycznie zakładają prawdopodobieństwo przegranej określonej kwoty i wliczają ją w koszty zabawy. Zupełnie innymi motywami kierują się osoby, których granie nabrało cech patologicznego hazardu. Siłą napędową patologicznego hazardu jest potrzeba przeżywania silnego napięcia, jakie pojawia się podczas gry. Wygrana zwiększa poczucie mocy i popycha do dalszej gry. Przegrana powoduje spadek szacunku do siebie i zmniejszenie poczucia kontroli oraz niejednokrotnie żądę odzyskania straty a te z kolei stymulują do poszukiwania komfortu psychicznego w kolejnych grach. Paradoksalne jest to, że wielu hazardzistów jest bardziej zadowolonych z przegranej niż z wygranej, przegrana zmusza ich do odgrywania się i pozwala na dalszą grę, a tym samym umożliwia dalsze przeżywanie stanów napięcia. W efekcie osoba grająca, niezależnie od swojego stanu finansowego nie jest w stanie przerwać gry, bez względu na konsekwencje.

Nauczyciel podaje definicję hazardu

Hazard – wszystkie gry pieniężne, w których o wygranej decyduje los. Miastem szczytującym się nazwą "Miasto hazardu" jest Las Vegas, w którym dziennie na rozrywkę ludzie wydają miliony dolarów. Historyczną stolicą jest Monte Carlo w Monako. Samo słowo "hazard" pochodzi z języka arabskiego: "az-zahr" znaczy "kostka", "gra w kości". W języku angielskim dosłownie przetłumaczone oznacza "niebezpieczeństwo".

www.hazardziści.org

Giełda papierów wartościowych, akcje

Nauczyciel przedstawia GPW jako najważniejszą instytucję dla rynku kapitałowego w Polsce. Wielu osobom giełda papierów wartościowych kojarzy się przede wszystkim z rozwrzeszczanym maklerem w białej koszuli i czerwonych szelkach, który nie mogąc przekrzyknąć dużej grupy podobnie rozwrzeszczanych maklerów, stara się krzyknąć w języku migowym. Osoba, która z takim wyobrażeniem funkcjonowania giełdy przyszłaby na warszawską Giełdę Papierów Wartościowych, mogłaby przeżyć duże rozczarowanie - w sali notowań zazwyczaj jest pusto i cicho chyba, że akurat debiutuje jakaś spółka. Rynek kapitałowy odgrywa bardzo ważną rolę w gospodarce kraju.

Przede wszystkim ułatwia przepływ kapitału do przedsiębiorstw i branż, w których może on być najbardziej efektywnie wykorzystany. Dzięki pozyskaniu środków na rozwój od wielu akcjonariuszy, przedsiębiorstwa mogą też rozprasać pomiędzy nich ryzyko swojej działalności.

Nauczyciel wyjaśnia pojęcia: rynek pierwotny, rynek wtórny, makler

Nauczyciel zwraca uwagę na ryzyko inwestycji na rynku kapitałowym wyjaśnia, że Giełda nie jest niestety miejscem dzięki któremu łatwo stać się bogatym, a niedoświadczeni inwestorzy bardzo często ponoszą straty.

Szczegóły na temat funkcjonowania giełdy oraz zasady inwestowania zostaną omówione na następnych lekcjach.

Nauczyciel podaje definicję akcji:

Akcja - papier wartościowy łączący w sobie prawa o charakterze majątkowym i niemajątkowym, wynikające z uczestnictwa akcjonariusza w spółce akcyjnej. Także ogół praw i obowiązków akcjonariusza w spółce lub część kapitału akcyjnego.

www.gpw.pl (notowania, wszystkie akcje)

Obligacje

Nauczyciel – nauczyciel wyjaśnia pojęcie obligacji, zwraca uwagę na różnice pomiędzy akcją a obligacją, przede wszystkim na ryzyko, podaje również, że najbezpieczniejsze, czyli dające największe prawdopodobieństwo spłaty kapitału i odsetek, uważane są obligacje skarbowe, czyli emitowane przez Skarb Państwa. Nie oznacza to jednak, że obligacje takie są pewne w 100% - zdarza się, że państwa zawieszają lub nawet odmawiają spłaty swoich zobowiązań.

Za nieco mniej bezpieczne od obligacji skarbowych uważane są obligacje municypalne emitowane przez gminy lub związki gmin.

Najbardziej ryzykowne są obligacje korporacyjne, czyli emitowane przez przedsiębiorstwa.

Szczegóły na temat obligacji oraz zasady inwestowania zostaną omówione na następnych lekcjach.

Nauczyciel podaje definicję obligacji

Obligacja- jest to papier wartościowy, poświadczający dług emitenta wobec posiadacza obligacji (obligatariusza) oraz zobowiązanie dłużnika, do spełnienia określonego świadczenia. Świadczenie to ma najczęściej charakter pieniężny i polega na spłacie pożyczonej kwoty (kapitału), powiększonej o dodatkowe należności - odsetki i/lub różnicę pomiędzy ceną nominalną, a ceną emisyjną.

www.obligacjeskarbowe.pl

Zakup nieruchomości, waluty, złota

Nauczyciel - **zakup nieruchomości** - wyjaśnia, że lokowanie pieniędzy w nieruchomości jest polecane osobom zainteresowanym długim horyzontem inwestycyjnym i raczej o zasobnym portfelu, lokując środki w nieruchomości komercyjne, zyski z inwestycji czerpiemy z dwóch źródeł: dzierżawy oraz ze wzrostu jej wartości. Nauczyciel zwraca uwagę, co należy brać pod uwagę przy zakupie nieruchomości (najlepszy moment to recesja gospodarcza).

www.krn.pl (krajowy rynek nieruchomości)

Nauczyciel – zakup waluty – wyjaśnia, że rynek walutowy uważany jest za bardzo dynamiczny. Zainwestowane pieniądze mogą przynieść duży dochód z transakcji walutowych. Przed rozpoczęciem przygody z rynkiem walutowym warto dokładnie przeglądać informacje zawarte w serwisach walutowych dostępnych na portalach internetowych

www.money.pl (pieniądze, kursy walut, notowania walut w bankach i w kantorach)

Nauczyciel – zakup złota-wyjaśnia, że rynek złota jest bardzo stabilny z racji tego, iż złoto posiada wartość samą w sobie. Inwestorzy chętnie kupują ten kruszec szczególnie w okresie kryzysu.

www.emonety.pl (analiza rynku metali, kursyzłota.pl)

3. Uczniowie pracują w grupach – co zrobić z nadwyżką pieniędzy?

Nauczyciel podaje adresy stron internetowych, pomocnych przy wyszukiwaniu argumentów za i przeciw:

1. <http://oszczedzanie.interia.pl>
2. WWW.finanse.egospodarka.pl
3. WWW.nbportal.pl
4. WWW.wikipedia.org
5. WWW.hazardziści.org
6. WWW.gpw.pl
7. WWW.obligacjeskarbowe.pl
8. Www.krn.pl
9. WWW.money.pl
10. WWW.emonety.pl

9. Prezentacja liderów grup, nauczyciel koryguje, podsumowuje

Nauczyciel podkreśla, że wiedza przekazywana podczas tych lekcji będzie miała bardzo duże znaczenie praktyczne - tego przedmiotu uczniowie nie powinni się uczyć tylko po to, aby mieć dobre stopnie, ale aby jak najlepiej pomnażać swoje oszczędności.

10. Sprawdzenie -praca w grupach – uczniowie w grupach na dużych kartkach wypisują flamastrami -jakie czynniki należy brać pod uwagę przy podejmowaniu decyzji o lokowaniu swoich pieniędzy?

11. Prezentacja liderów grup

12. Pogadanka podsumowująca

Nauczyciel – zwraca uwagę na różnorodność możliwości pomnażania swoich pieniędzy, ale jednocześnie na ryzyko, szczególnie jeśli inwestują ludzie niedoświadczeni. Przyszły inwestor powinien odpowiedzieć sobie na następujące pytania: jak długi ma być okres lokowania, jaki poziom ryzyka jest w stanie zaakceptować, na jaką minimalną stopę zwrotu liczy, jaki będzie minimalny wkład kapitałowy, ile wyniosą opłaty związane z kupnem i sprzedażą danych instrumentów; kończy maksymą niemieckiego poety Fridricha Ruckerta: „Pieniądze i książki tylko wtedy pożytek przynoszą, gdy są w obiegu”

13. Zadanie domowe

Ulokuj nadwyżkę swoich pieniędzy w wysokości 50000zł. , uzasadnij wybór, jeśli to możliwe, oszacuj zysk po 10 latach.